



ТОРА ОР • ПАРШІ МІКЕЦ • МААМАР 2

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

«І сталося наприкінці двох
повних років» (другий маамар)



НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок



LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/mikeitz/2/

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור. הנה כתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל ואין זאת אלא תורה כי הנה זאת התורה ישנה בבחי' פנימיות של כל נפש מישראל.

«І сталося наприкінці двох повних років: фараонові наснився сон, і ось він стояв біля ріки». А написано (Рут 4): «І це було лефанім [колись; також: усередині] в Ізраїлі»; а «це» означає не що інше, як Тору, адже ця Тора перебуває у внутрішньому вимірі кожної єврейської душі.

כי יש לכל נפש בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות דהיינו בחי' סתים וגליא. שכמו שקוב"ה [שקודשא בריך הוא] סתים וגליא. כך אורייתא וכך ישראל כו'.

Адже кожна душа має внутрішній вимір (пніміют) і зовнішній вимір (хіцоніют), тобто прихований і відкритий аспекти. Бо так само, як Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), є прихованим і відкритим, так само є Тора та Ізраїль тощо.

ובחי' סתים היינו בחי' פנימיות חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבנפשו האלקית שאינו מושג ונראה לעין.

Прихований аспект — це внутрішній вимір Хохми, Біни та Даат у Б-жественній душі (нефеш елокіс), який не осягається і не видимий оку.

ובחי' גליא הוא בחי' חיצוניות שבו שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' ולכן כמו שיש טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] בתורה כך יש בחי' אלו בנפש האלקית כדלקמן.

А відкритий аспект — це її зовнішній вимір, рівень любові й трепету (агава ве-йіра) тощо. Тому, як у Торі є таамім, некудот, тагін та отійот (знаки кантиляції, голосні знаки, коронки й літери), так і в Б-жественній душі (нефеш елокіс) є відповідні рівні, як [буде пояснено] нижче.

2 והנה כמו שיש פרעה בקליפה כך יש בקדושת נפש האלקית כמ"ש בזהר ויגש דאתפריעו ואתגלו נהורין כו'.

А тепер: так само, як у кліпі є Фараон, є [Фараон] і в святості Б-жественної душі (нефеш елокіс), як написано в Зогарі на Ваїгаш: «[де] світла розкриваються (деїспарю) і стають явними» тощо.

כי זה לעומת זה כו' שבהשתלשלות מבחי' פרעה שבקדושה למטה מטה נמשך בחי' פרעה התחתון שאמר לא ידעתי את ה' שהוא בחי' השכחה המשתלשלת מבחי' עלמא דאתגליא פרעה שבקדושה כמ"ש רגליה יורדות מות.

Бо «одне — навпроти іншого» тощо: у ланцюгу послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), від рівня (бхіни) святого Фараона і дедалі нижче, притягується рівень нижнього Фараона, який сказав: «Я не знаю Імені Б-га (Гавая)». Це рівень забуття, що сходить від рівня розкритого світу (альма де-іґалья), святого Фараона, як написано: «Ноги її сходять до смерті».

אבל בסמוי מן העין עלמא דאתכסיא הברכה מצוייה ממקור הברכות. כמ"ש (משלי יא) ואת צנועים חכמה מקום הזכרון כמ"ש ולזכרון בין עיניך.

Але в тому, що «приховане від ока», у прихованому світі (альма де-іскас'я), «знаходиться благословення» — від Джерела благословень. Як написано (Притчі 11): «А зі скромними — мудрість (Хохма)»; [це] місце пам'яті, як написано: «і як пам'ять між очима твоїми».

והנה לא שייך לומר דאתגלו כו' אלא מתוך מכסה שהיה עליהם בתחלה. דהנה כתיב מי יעלה לנו השמימה ר"ת [ראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי"ה

А тепер: говорити про те, що [світла] «розкриваються», можна лише тоді, коли спершу над ними була завіса. Адже написано: «Хто підніметься для нас на небо?»; перші літери [утворюють слово] міла (обрізання), а останні літери [утворюють Ім'я] Гавая.

שבכדי שיאיר עלינו אור ה' בהתגלות ולא בציור אותיות לכד כ"א בעומק המחשבה בהתבוננות מהות ועצמות אני ה' לא שניתי שיקבע במוחו ולבו שהוא בחי' מי יעלה לנו השמימה שהוא בחי' השגת אלקות צריך מתחלה בחי' מילה

Щоб світло Б-га сяло над нами у відкритому одкровенні — не лише у вигляді літер, а в глибині думки, у спогляданні самого буття й сутності [слів] «Я, Гавая, не змінився», — і щоб це закарбувалося в розумі й серці (це рівень вислову «Хто підніметься для нас на небо?», рівень осягнення Б-жественності), спершу має бути рівень міли.

כי יש למעלה בחי' עונותיכם מבדילים וצריך להסיר המונעים וכן למטה בנפש האדם הנה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם.

Бо згори є рівень «ваші провини відділяють», і перешкоди потрібно усунути; так само й униз, у душі людини, написано: «І обріжте крайню плоть вашого серця».

אך אחרי כריתות הערלה יש עוד בחי' פריעה שהוא עור דק המכסה וחופף והוא בחי' תאוות גשמיים שמקליפת נוגה שהוא לדברים של היתר המכסים ומסתירים אור ה'.

Та після відсікання крайньої плоти є ще рівень перії (розкриття) — тонка шкіра, що покриває й огортає. Це рівень тілесних бажань, що походять від кліпат нога (нейтральної оболонки), тобто бажань, пов'язаних із дозволенням; вони покривають і приховують світло Б-га.

וכן אפי' בכדי שיתגלה עליו בחי' מרכבה פני אריה פני שור כו' שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] טבעיים הנה כתיב (יחזקאל א) וארא כו' ומתוכה כעין החשמל כו' חש מל ומתוכה דמות ד' חיות כו'.

Так само, навіть щоб на ньому розкрився рівень Колісниці — «обличчя лева, обличчя вола» тощо, тобто рівня природної любові й трепету (агава ве-йіра), — написано (Єхезкель 1): «І побачив я» тощо, «а зсередини її — щось на вигляд як хашмаль» тощо (хаш, маль), «а зсередини її — подоба чотирьох живих істот» тощо.

והעצה היעוצה לזה הוא מה שאומרים ונפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] כי פרעה אותיות העפ"ר שעיי"ז יוכל להיות בבחי' פרעה שיפרע ויגלה המכסה אשר עליו.

Порада щодо цього — те, що ми промовляємо: «І нехай моя душа буде, як пил, для всіх»; адже «Пар'о» (Фараон) складається з тих самих літер, що й «га-афар» (пил). Завдяки цьому людина може досягти стану Пар'о, щоб він відкрив (йіфра) і виявив покривало, що лежить на ньому.

וכמ"ש (במדבר ה) ופרע את ראש האשה. דכנ"י [דכנסת ישראל] נק' אשה יראת ה' וצריך לגלות אוצר של יראת שמים ע"י שמשים נפשו כעפר לכל.

Як сказано (Числа 5): «І відкриє (уфара) голову жінки». Адже Громада Ізраїлю називається «жінкою, яка боїться Імені Б-га (Гавая)», і скарбницю трепету перед Небом слід відкрити, зробивши свою душу подібною до пилу для всіх.

ועיי"ז יקרע המסך שעליו שהוא נמשך מבחי' גסות הרוח שמחמת גסות רוחו שמחשיב א"ע [את עצמו] ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] הוא מתאוה תאוה וחפץ הוא שימלא רצונו דוקא.

Завдяки цьому заслона, що закриває його, розірветься. [Ця заслона] походить від рівня грубості духу: через свою грубість духу людина вважає себе окремим сущим і самостійною річчю, прагне здійснення бажань і наполягає, щоб неодмінно виконувалася саме її воля.

וצריך הוא לבטש גסות רוחו ועד"ז הוא יסורי עוה"ז הבאים לאדם כי לא מחמת עונש אינו ראוי לישב בשלות עוה"ז

Він має зламати свою грубість духу. Так само можна пояснити страждання цього світу, що приходять до людини: справа не в тому, що вона як покарання не гідна перебувати в спокої цього світу;

שהרי מצינו בנבוכדנצר (סנהדרין צו. ע"ש ועי' ילקוט) בשביל שהלך ג' פסיעות לכבוד השי"ת [השם יתברך] פסקו לו מלוכה על כל העולם ולזרעו אחריו עד ג' דורות

адже ми знаходимо стосовно Навуходоносора (Санхедрін 96a; див. там, а також Yalkut), що за те, що він пройшов три кроки на честь Б-га, благословенний Він, йому постановили царювання над усім світом, а його нащадкам після нього — на три покоління;

ואין לך אדם מישאל שלא כיבד המקום בכך וכל טוב עוה"ז כדאי הוא לו

і немає жодного єврея, який не вшанував би так само Всюдисущого, тож усе добро цього світу йому належить.

אלא היסורים באים לבטש את האדם להכניעו ולהשפיל גסות רוחו וכמשארו"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ז) טובה מרדות א' כו'

Натомість страждання приходять, щоб зламати людину, упокорити її та принизити її грубість духу, як сказали наші мудреці, благословенної пам'яті (Брахот 7): «Одне напоумлення краще...» тощо.

שכשעיניו רואות שיסורים באים עליו נשפל דעתו ונעשה נכנע והוא יקר בעיני ה' להיות עי"ז בחי התגלות בחי פרעה מן העפר.

Бо коли людина бачить, що на неї приходять страждання, її дух упокорюється і вона стає покірною; це дорогоцінне в очах Б-га, щоб завдяки цьому розкрився рівень Пар'о з-під пилу.

והנה בתורה יש בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] ובחי' טעמים שבתורה שבע"פ [שבעל פה] הוא כמ"ש (תהלים מב) ובלילה שירה עמי שבחי' השירה והטעמים שהם בחי' הניגון הוא עמי.

Тепер, у Торі є рівні таамім (знаків кантиляції), некудот, тагін і отійот; а рівень таамім в Усній Торі — це те, про що сказано (Псалми 42): «І вночі Його пісня зі мною»: рівень пісні та таамім, тобто мелодії, — «зі мною».

וביאור הענין הוא כמ"ש (תהלים קיט) זמירות היו לי חקיק בביית מגורי. ולהבין זה איך הם זמירות

Пояснення цього таке: як сказано (Псалми 119): «Постанови Твої були для мене піснями в домі мого мандрування». А щоб зрозуміти це: як вони є піснями?

וגם למה נענש דוד על שקרא לד"ת [לדברי תורה] זמירות. הנה אמרו (גטין ז) השכם והערב עליהם לבהמ"ד [לביית המדרש] והם כלים מאליהן.

А також: чому Давида покарали за те, що він назвав слова Тори «піснями»? Адже [наші мудреці] сказали (Гітін 7): «Вставай рано й затримуйся допізна над ними (алеїгем) у домі навчання — і вони загинуть самі собою».

והענין הוא דכתיב (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר:

Суть цього така. Написано (Псалми 40): «Багато чого вчинив Ти, Ім'я Б-га (Гавая), мій Б-г; Твої чудеса й Твої думки — до нас; ніщо не зрівняється з Тобою; якби я став розповідати й говорити про них, їх було б надто багато, щоб перелічити».

3 וביאור הכתוב רבות עשית. פי' רבות כל דבר שהוא רב ועצום דהיינו עולמות עליונים הגדולות ונוראות

Пояснення слів вірша «Багато зробив Ти»: «багато» означає все велике й могутнє, тобто великі й грізні вищі світи,

עשית בכח"י עשיה גשמית שנשתלשלו מעילה לעלול במדרגות רבות ושונות כמו שאמר בפסוק אגידה ואדברה עצמו מספר עד שנתהוו בכח"י עשי' [עשיה] גשמית.

«Зробив Ти» [ix], довівши до рівня фізичної дії (Асія), адже вони спускалися від причини до наслідку через численні й різноманітні рівні, як сказано у вірші: «Якби я хотів розповісти й висловити ix, ix було б надто багато, щоб перелічити», — аж поки вони не набули буття на рівні фізичної дії.

וכמ"ש (שם קלה) למה יאמרו איה אלקיהם שהוא בכח"י אי"ה [אם ירצה השם]. שהוא מוכדל ומכוסה ורחוק מהם כמ"ש רם על כו'.

І як написано (там само, 135): «Чому мають казати: “Де (айє) їхній Б-г?”», — [тобто] Він перебуває у стані айє («де?»): відокремлений, прихований і далекий від них, як написано: «Піднесений над...» тощо.

ולא ידעו ולא יבינו כי כל אשר חפץ הי' עשה שנשתלשל חפץ הי' כ"כ [כל כך] עד שהוא בעשיה גשמית

Але вони не знають і не розуміють, що «все, чого забажав Гавая, Він здійснив»: бажання Б-га спустилося так низько, що перебуває у фізичній дії (Асія).

וכ"כ [וכן כתב] למה כדי שיהיה הוי"ה אלהי אלוה שלי ע"י כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כי אורייתא מחכמה נפקת פ"י עיקר התגלותה הוא מחכמה. אבל באמת הוא רצונו של מקום והוא ורצונו אחד.

I навіщо такий великий спуск? Щоб Гавая був моїм Б-гом, моїм власним Б-гом, завдяки [тому], що «Твої чудеса й Твої задуми звернені до нас»; адже «Тора походить від мудрості (Хохма)», тобто її головне розкриття походить від Хохми. Але насправді це воля Всевишнього, і Він та Його воля — одне.

4 וזהו נפלאותיך מה שהוא מופלא ומובדל ומכוסה שאין בו השגה כלל פלא עליון. ומחשבותיך הוא בחי חכמה עילאה נמשך אלינו ע"י התורה. אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר.

I це [значення слів] «Твої дива»: те, що є дивовижним, відокремленим і прихованим, таким, що його зовсім неможливо осягнути, — Вище Диво (Пеле Ельйон). «I Твої думки» — це рівень вищої мудрості (Хохма), що низводиться до нас через Тору. «Ніщо не зрівняється з Тобою; якби я розповідав і говорив про них, їх не злічити».

כי להיות השתלשלות וירידה גדולה כ"כ [כל כך] מבחי גבוה ונעלה מאד עד בחי מטה מאד הוצרך להיות כמה מיני עולמות אין מספר מינים ממינים שונים

Щоб відбувся такий великий ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) і таке значне зниження — від дуже високого й піднесеного рівня до дуже низького, — мали існувати незліченні різновиди світів, різновиди різновидів, найрізноманітніші;

וכמ"ש (איוב כה) היש מספר לגדודיו וכתוב (דניאל ז) אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן כו' והוא מספר גדוד והיכל אחד והיכלות אין מספר.

як сказано (Йов 25): «Чи можна злічити Його війська?», і сказано (Даніїл 7): «Тисячі тисяч служать Йому, і десятки тисяч десятків тисяч» тощо; і це число одного загону й одного чертога (гейхалу), тоді як самих чертогів незліченна кількість.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] כולם אין ערוך אליך שאפי' [שאפילו] בחי הגבוה מאד שהוא שרש התחלות התהוות

I все ж ніщо з них «не зрівняється з Тобою»: навіть найвищий рівень, який є коренем початків виникнення,

מ"מ לגבי מהותו ועצמותו ית' אין לו ערך כלל שאינו מערכו ולא ממהותו כלל מאחר שהוא בבחי' נברא או נאצל ויש לו התחלת גבול.

усе ж щодо Його сутності й єства, благословенний Він, він не має жодної співмірності, адже зовсім не належить ані до Його порядку, ані до Його сутності, бо належить до категорії створеного або еманованого і має початок обмеженості.

משא"כ בבורא ית' דכולא קמיה כלא ממש חשיב ואצלו נחשב הכל כאין בחי' הראשונה ובחי' אחרונה שבמדרגה תחתונה הכל שוה אצלו

Не так із Творцем, благословенним Він, перед Яким усе вважається справжнім ніщо; для Нього все є ніщо, [тож] перший рівень і останній рівень на найнижчому ступені однаково є для Нього ніщо.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] להיות השתלשלות העולמות וירידת המדרגות הוצרך להיות מדרגות עצמו מספר שלא יבטלו העולמות ממציאותן וכל זה הוא בשביל שיהיה הוי"ה אלקי ונפלאותיך ומחשבותיך אלינו כנ"ל:

І все ж, щоб відбувалося послідовне розгортання світів і зниження рівнів, потрібні були рівні, яких «не злічити», аби світи не перестали існувати. І все це — для того, щоб Ім'я Б-га (Гавая) було моїм Б-гом, а «Твої дива й Твої думки [спрямовані] до нас», як сказано вище.

5 והנה קודם מ"ת [מתן תורה] היו עליונים ותחתונים ניזונים בחסדו של הקב"ה דהיינו שהיה מזון עולמות עליונים ותחתונים וחיותם נמשך ממקורם וראשיתם מלמעלה למטה בנדבה וחסד פשוט באתערותא דלעילא לבד.

Нині, до дарування Тори, вищі й нижчі [істоти] жилися милістю Святого, благословенний Він (Кудша бріх ху); тобто живлення й життєва сила (хают) вищих і нижчих світів сходили від їхнього джерела й початку згори донизу — як безоплатний дар і проста милість, лише завдяки пробудженню згори (ітарута делейла).

אבל אחר מ"ת [מתן תורה] הנה קיום חיות העולמות הוא ע"י מעשה התחתונים בתורה ומצות ממטה למעלה

Але після дарування Тори підтримання хают світів відбувається завдяки діям нижчих істот у Торі й міцвот, знизу догори.

וכמו למשל ארץ הלזו הגשמית שמצמחת כל מיני תענוגים והם מזון האדם וקיום חיותו

Це можна порівняти з матеріальною землею, на якій виростають усілякі ласощі; вони є їжею людини й підтримують її хають.

וגם כשאדם אוכל מבע"ח [מבעלי חיים] הנה עיקר גידולו וחיותו של הבע"ח [הבעלי חיים] ממה שאוכל מן הארץ נמצא שכל מזון וחיות האדם הוא ע"י בירור שנבחר הטוב הגנוז מן הארץ.

I навіть коли людина їсть м'ясо тварин, основне зростання тварини та її хають залежать від того, що вона споживає із землі. Отже, вся їжа людини та її хають є результатом відбору, під час якого з землі виділяється приховане в ній добро.

כך עד"מ הנה מזון עולמות עליונים הוא ממה שמקבלים חיותם מן התורה שבעוה"ז השפל.

Так само, за аналогією, живлення вищих світів походить від того, що вони отримують хають від Тори, яка перебуває в цьому низькому світі.

והנה כתיב (משלי ד) סלסלה ותרוממך כאדם שמסלסל בשערו שיהיה כל נימא בפ"ע [בפני עצמו] כך הוא בכל פרטי הלכות אין מספר שיהיה בזה הענין הדין כך ובזה הענין יהיה הדין כך נמשך מחכמה עילאה מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

Адже написано (Приповісті 4): «Піднеси її (сальселега), і вона піднесе тебе», — подібно до людини, яка завиває (месальсель) волосся, щоб кожна волосина була окремо. Так само й у всіх незліченних подробицях законів: у цій справі закон такий, а в тій справі закон буде таким; [це] походить від вищої мудрості (Хохма), від рівня «Твоїх чудес і Твоїх думок», згаданих вище.

ווי"ש [וזהו שכתוב] דוד המלך ע"ה [עליו השלום] (תהלים צב) מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך

Саме це сказав цар Давид, мир йому (Псалми 92): «Які великі Твої діяння, Гавая; дуже глибокі Твої думки!»

פ"י גדלו ע"ד שארז"ל [שאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי לא שייך לפניו ית' בחי' גדולה

Значення слова «великі» відповідає словам наших мудреців, благословенної пам'яті: «Де знаходиш Його велич, там знаходиш Його смирення». Адже поняття величі не стосується Його (благословенний Він),

מאחר כי גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ואינו בכח ערך ומדה ומקום כלל שיפול עליו לשון גדול.

оскільки «Гавая великий і вельми прославлений, і велич Його незбагненна», а Він узагалі не належить до категорії порівняння, міри чи місця, тож до Нього не можна застосувати слово «велич».

אלא לשון גדול הוא ענותנותו שנתלכש בכח ומדת גדולה להתפשט ולהתלבש תוך עלמין להחיותם

Натомість слово «велич» [стосується] Його смирення: Він убрався в рівень і властивість величі, щоб поширитися й убратися всередину світів та давати їм життя.

וזהו מה גדלו מעשיך ה' כי מה שנמשך ונתפשט למטה דרך פרטי הלכה אחת הוא הוא מזון וקיום חיות כל העולמות עליונים ותחתונים וכל העולמות עליונים הם כלא ממש נגד מה שנמשך מפרטי הלכה אחת שהיא מקור חיותם וקיומם

І це означає: «Які величні Твої діла, Гавая!» Адже те, що сходить униз і поширюється через подробиці однієї галахи, саме є живленням і підтриманням життєвої сили всіх світів — вищих і нижчих; і всі вищі світи — справжнє ніщо порівняно з тим, що сходить із подробиць однієї галахи, яка є джерелом їхньої життєвої сили й існування.

כי כל הלכה היא המשכת והתפשטות אור מרצון העליון ב"ה וחכמה עילאה שהן מקור החיות לכל העולמות

Адже кожна галаха є низведенням і поширенням світла від Верховної Волі, благословенний Він, і вищої мудрості (Хохма), які є джерелом життєвої сили всіх світів.

ואם כך הוא בענין גדולת מעשיו א"כ עאכו"כ [על אחת כמה וכמה] מאד עמקו מחשבותיך שהיא בחינה למעלה מעלה מבחי עלמין אלא מקיף וסובב עליהם ואינו מתלבש בתוכם.

І якщо такою є велич Його діл, то тим більше «дуже глибокі Твої думки»: це рівень, що незмірно перевершує рівень світів; він радше охоплює й оточує їх і не вбирається в них.

ומזה יתבונן המשכיל להיות בתורת ה' חפצו להיות שש ועלז בה כמ"ש (משלי ח) וכל חפצים לא ישו בה

З цього той, хто розмірковує, зрозуміє [і прийде] до того, щоб бажанням його була «Тора Гавая», щоб радіти й тішитися нею, як написано (Притчі 8): «Усі бажані речі не зрівняються з нею»:

שאפי' [שאפילו] חפצים העליונים שהוא כענין שכתוב כל אשר חפץ הוי"ה עשה בשמים ובארץ ושמים הם העולמות העליונים ולא ישוו בה שכולם הם כלא ממש בערך הלכה אחת שהיא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

навіть вищі бажання, як сказано: «Усе, чого забажав Гавая, Він здійснив на небесах і на землі», а «небеса» — це вищі світи, — «не зрівняються з нею», адже всі вони — справжнє ніщо порівняно з однією галахою, що належить до рівня «Твоїх чудес і Твоїх думок», згаданих вище.

6 וכמ"ש באדרא שההלכות הן בחי' הנימין ושערות של מעלה וכל נימא להיט לעלמין סתימין כו'.

Як написано в Ідрі, закони Тори є рівнем пасом і волосин згори, і «кожне пасмо сягає прихованих світів» тощо.

וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכל הנימין ושערות הם מבירור רפ"ח ניצוצים כו' ותכלית הבירור הוא בעוה"ז כו'.

І як написано в Ец Хаїм, усі пасма й волосини походять від очищення 288 іскор тощо, а остаточна мета очищення — у цьому світі тощо.

וזהו זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהיה שש ושמח בהם עד שהיו לו כמו זמירות ותענוגים אלא שנענש על שקראם זמירות.

І ось що означають слова: «Закони Твої були мені піснями в домі мого перебування»: він радів і тішився ними, аж поки вони стали для нього наче пісні й насолоди; однак його покарали за те, що він назвав їх піснями.

ולא על שלמד בענין זה אלא על ששיבחם בזו המעלה לחדוד שהוא מקור וחיות כל העולמות.

[Його покарали] не за те, що він навчався так, а за те, що він вихваляв їх лише за цю властивість — за те, що Тора є джерелом і життєвою силою всіх світів.

שבאמת הוא גבוה למעלה מעלה מבחי' קיום וחיות כל העולמות וכמ"ש (שם) ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום ופי' במדרש (ב"ר [בראשית רבה] פ"א) אמן מופלא שהוא מבחי' פלא העליון בחינת נפלאותיך ומחשבותיך.

Адже насправді вона незрівнянно вища за рівень підтримання й надання життєвої сили всім світам, як написано (там само): «І була Я при Ньому амон, і була Я Його насолодою день, день»; і пояснюється в Мідраші (Берешит Раба, розд. 1): амон [означає] «дивовижна» (муфла) — це рівень Вищого Дива, рівень «Твоїх чудес і Твоїх думок».

וזהו יום יום נגד כ' בחינות שהם נפלאותיך ומחשבותיך וזהו ואהיה שעשועים שהיא שעשועים של הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו

І ось що означає «день, день»: це відповідає двом рівням — «Твоїм чудесам» і «Твоїм думкам». А «і була Я насолодою» означає, що це насолода Святого, благословенного Він (Кудша бріх ху), так би мовити, у Його славі й у Самій Його сутності.

ולמשל כמו שאדם משתעשע בחכמתו כשאומר דבר חכמה כן ויותר מכן לאין קץ ותכלית באלף אלפים הבדלות הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין כלל

Для прикладу: як людина тішиться своєю мудрістю, коли промовляє щось мудре, так — і незмірно більше, без кінця й краю, з відмінністю в тисячі й тисячі ступенів — Святий, благословенний Він, тішиться Своєю вищою мудрістю, яка зовсім не може втілитися у світах.

אלא שדוד המלך ע"ה [עליו השלום] היה צריך לפי שעה. בבית מגורי שהיו שונאין לו ואין דינים נמתקין אלא בשרשן דהיינו בשרש התהוות העולמות כשנתהווה ונמשך מאין המוחלט להתענג ולשמוח בחלקו אשר הוא ממשיך בתורתו לקיום וחיות העולמות

Однак цареві Давиду, мир йому, це було потрібно на той час: «у домі мого перебування», бо його ненавиділи, а суворі суди пом'якшуються лише у своєму корені, тобто в корені виникнення світів, коли вони виникли й були притягнуті з абсолютного небуття; [тому йому потрібно було] тішитися й радіти своїй частці, яку він притягує вниз своєю Торою для підтримання й життєвої сили світів,

שעי"ז ממילא יתבטלו כל המונעים מאחר שמקבלים חיותם ממנה והם בטלים לגבה וכשממשיך אורה למטה תפול עליהם אימתה ופחד והיו כלא היו.

Так що завдяки цьому всі перешкоди самі собою втратять силу, адже вони отримують від неї життєву силу (хают) і не мають перед нею самостійності; а коли він притягує її світло донизу, «жах і страх упадуть на них», і вони стануть такими, ніби їх ніколи не було.

7 וזו היא העצה שיעצו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] השכם והערב עליהם דהיינו שיהא בבחי' עליהם מעלה מעלה וגבוה מהם

І ось порада, яку дали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Вставай рано й затримуйся допізна над ними» (алейгем), тобто перебувай у стані «над ними» — далеко вище й понад ними,

דהיינו בבחי' עסק התורה שהיא גבוה ונעלה מאד שהיא מקור חיותם. ולכן הם כלים ומתבטלין מאליהן וממילא נדחי'.

тобто у стані вивчення Тори, яка дуже висока й піднесена, адже вона є джерелом їхньої життєвої сили. Тому вони «гинуть» і «самі собою» зазнають самоусунення (бітуль), а їх автоматично відсувають.

והערב עליהם היינו בבחי' נפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] לידום וליסכול כנ"ל שיהיה כעפר וארץ שממנה יצא לחם וכל ההשפעות ממטה למעלה אחר מ"ת [מתן תורה] כנ"ל

А «затримуйся допізна над ними» означає рівень вислову «Нехай душа моя буде, як прах для всіх», — мовчати й терпіти [це], як згадувалося вище; тобто бути як прах і земля, з якої виходить хліб, і звідки всі впливи йдуть знизу догори після Дарування Тори, як згадувалося вище;

דהיינו כשנברר הטוב מן הרע וכו' ואזי ממילא יפול הרע ויבוטל כמ"ש (ישעיה מא) יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך כי אין להם חיות עוד.

тобто коли добро відділено від зла тощо, тоді зло саме собою впаде й зазнає самоусунення, як написано (Ісаї 41): «Вони стануть ніщо, і загинуть люди, що ворогують із тобою», адже в них більше не буде життєвої сили.

אבל באמת אין זו לבדה מעלת ושבח התורה כ"א כמ"ש וכלילה שירה עמי שירו קרי דהיינו שעשועים של הקב"ה כמ"ש ואהיה אצלו כו' שעשועים זה יהיה עמי וכמ"ש (תהלים קמט) ישמח ישראל בעושו.

Але насправді це не єдина чеснота й слава Тори; радше, як написано: «І вночі Його пісня зі мною» — слово «шіра» читається «шіро», тобто «Його пісня»; це — насолода Святого, благословенний Він, як написано: «І я була при Ньому» тощо, «насолоди» — ця насолода буде «зі мною». І як написано (Псалми 149): «Нехай Ізраїль радіє своєму Творцеві».

והנה ע"י בחי' שמחה ותענוג הזה בתורת ה' יסיר כל מונע מבית ומבחוץ ואין רע יורד מלמעלה כלל

Тепер завдяки цьому рівню радості й насолоди Торою Б-га людина усуває кожну перешкоду — внутрішню й зовнішню, — і жодне зло взагалі не сходить згори.

משא"כ כשאין לו בחי' השעשועים הנ"ל עליו נאמר ויהי מקץ שנתים ימים

Але якщо в людини немає цього згаданого вище рівня насолоди, про неї сказано: «І сталося наприкінці двох повних років» (шнатайім ямім).

פי' שבחי' שנתים ימים שהם בחי' יום יום בחי' השעשועים הנ"ל הם אצלו בקץ ותכלית כלומר שאין לו בחי' הנ"ל בעסק התורה ואז ופרעה חולם.

Це означає, що рівень «двох років днів», тобто рівень «день, день», рівень згаданих вище насолод, для нього закінчився й досяг межі; інакше кажучи, у його вивченні Тори немає згаданого вище рівня. І тоді «Фараон бачить сон» (холом) [холом — це також назва голосного знака, що пишеться крапкою над літерою].

פי' אע"פ [אף על פי] שיש לו בחי' פרעה שהוא בחי' התגלות אלקות ע"י התפלה אע"כ [אף על פי כן] אינו בכחי' טעמים שהם בחי' הנגון ושעשועים הנ"ל כ"א בבחי' נקודה ברישי אתוון

Це означає: хоча він і має рівень фараона, тобто рівень розкриття Б-жественності через молитву, однак це не рівень таамім [мелодійних мотивів] — мелодії та насолоди, згаданих вище, — а лише рівень «крапки над верхівками літер»,

כי הנפש מלאה אותיות ואור ה' שמאיר בה הוא בחי' נקודה קטנה בראשו לכד שמתנוצץ בשכלו הארת והמשכת אלקות אבל אינה מלובשת בתוכו כ"א בבחי' מקיף עליו:

бо душа сповнена літерами, а світло Б-га, що сяє в ній, є лише маленькою крапкою на її верхівці: у його розумі проблискує осяяння Б-жественності та її притягнення вниз, але воно не вбирається в нього, а лише охоплює його (макиф).

והנה עומד על היאור. שממנו ג"כ נמשך בחי' המשכה לשבע פרות הטובות שהם ז' מדות אהבה ויראה 8

וכו' הטבעי' [הטבעיים]

«І ось він стоїть біля Річки (йеор)». Від неї також тягнеться потік до семи добрих корів, які є сімома атрибутами — любов'ю, трепетом тощо, природними [почуттями],

שיהיה אחר התפלה מחמת זה בסור מרע ועשה טוב.

щоб після молитви завдяки цьому він [займався] «віддаленням від зла й творенням добра».

אך אחר זה הנה שבע פרות אחרות כו'. ותאכלנה כו' ולא נודע כו'. שבערך זמן רב אחר התפלה יוכל להתעורר מדות ותאוות גשמיות ומשכחות לגמרי את מדות הטובות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' שבשעת התפלה.

Але після цього — «ось сім інших корів» тощо, «і вони з'їли їх» тощо, «і не було знати» тощо: адже коли після молитви мине чимало часу, можуть пробудитися тілесні почуття й бажання та змусити [Його] цілковито забути добрі атрибути — любов і трепет тощо, які були [в нього] під час молитви.

משא"כ בבחי' הטעמים שהם בחי' שירה וזמרה הנ"ל. ע"ז אמרו (ע"ז [עבודה זרה] ג) כל העוסק בתורה כלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו וכלילה שירה עמי

Інакше ж із рівнем таамім (мелодійних акцентів), які є згаданим вище рівнем співу й мелодії. Про це сказано (Авода Зара 3): «Кожен, хто вивчає Тору вночі, — удень над ним простягається нитка милості, як сказано: "Удень Гавая заповідає Свою милість, а вночі Його пісня зі мною"».

שחוט של חסד ואהבה עליונה באה עליו מלמעלה אהבה חדשה יותר מכדי טבעו של נפש אלקות לדבקה בו ית' בחי' אהבה בתענוגים

[Ще означає,] що на нього сходить згори нитка милості й вищої любові — нова любов, яка перевищує природну здатність Б-жественної душі приліпитися до Нього, благословенного Він, — рівень любові, сповненої насолоди;

ומשם נמשך יאור והמשכה לבחי' נקודה ברישי אתוון שהיאור הוא עומד על החולם וממשיך עליו הארה רבה ועצומה שלא יהיו פרות הרעות כלל כי אין רע יורד מלמעלה כו':

і звідти до рівня «крапки на верхівках літер» простягаються річка (йеор) і потік, бо Річка стоїть над холамом (голосною крапкою над літерою) і проливає на нього велике й могутнє осяяння, щоб поганих корів узагалі не було, адже «згори не сходить зло» тощо.



LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/mikeitz/2/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок